

ເອລີຢາ - ເລກສີ່

ຄວາມເປັນທາດ

Jeff Pippenger

2023-10-01

ການເປັນພະຍານຂອງເອລີຢາເລີ່ມຕົ້ນເມື່ອທ່ານປະກາດວ່າ ຈະບໍ່ມີຜົນຕົກ ນອກຈາກຕາມຄໍາຂອງທ່ານ ເປັນເວລາສາມປີໄດ້.

ແລະ ເອລີຢາ ຊາວທິດສະໄປ ຜູ້ມາຈາກບັນດາຊາວເມືອງກິເລອາດ ໄດ້ກ່າວແກ່ ອາຮາບ ວ່າ, "ພຣະຢາເວ ພຣະເຈົ້າແຫ່ງອິສະຣາເອນ ຜູ້ຊົງພຣະຊົນຢູ່ ຊຶ່ງຂ້ານອ້ອຍຢືນຢູ່ຕໍ່ພຣະພັກຂອງພຣະອົງນັ້ນ ຕະຫຼອດປີເຫຼົ່ານີ້ຈະບໍ່ມີທັງນ້ຳຄ້າງ ຫຼືຜົນ ນອກຈາກຕາມຄໍາຂອງຂ້ານອ້ອຍເທົ່ານັ້ນ." 1 ກະສັດ 17:1

ສາມປີໄດ້ອົງນັ້ນເປັນຕົວແທນຂອງປະຫວັດສາດແຫ່ງທິອາໄທຣາ ຕັ້ງແຕ່ປີ 538 ຈົນເຖິງ 1798. ໃນປີ 1798, ເມື່ອໄລຍະແຫ່ງແລ້ງສິ້ນສຸດລົງ, ເອລີຢາໄດ້ເອົາອາຮັບໄປຫາກາເມນ. ຂ່າວສານຂອງທູດສະຫວັນອົງທຳອິດໄດ້ປະກາດເຖິງໂມງແຫ່ງການພິພາກສາຂອງພຣະເຈົ້າ ໃນວັນທີ 22 ຕຸລາ 1844. ຂ່າວສານຂອງທູດສະຫວັນອົງທຳອິດ ແມ່ນຄຳສັ່ງທີ່ມີຕໍ່ອາຮັບ ໃຫ້ເອົາຊົນອິດສະຣາເອນທັງໝົດໄປຫາກາເມນ.

ແລະເຫດການກໍເກີດຂຶ້ນວ່າ ເມື່ອອາຮັບໄດ້ເຫັນເອລີຢາ ອາຮັບຈຶ່ງກ່າວແກ່ທ່ານວ່າ, "ທ່ານແມ່ນຜູ້ນັ້ນຫລືບໍ່ຄວາມທຸກຍາກມາສູ່ອິສະຣາເອນ?" ແລະທ່ານຕອບວ່າ, "ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ໄດ້ນຳຄວາມທຸກຍາກມາສູ່ອິສະຣາເອນ; ແຕ່ແມ່ນທ່ານ ແລະວົງວານແຫ່ງບິດາຂອງທ່ານ, ເພາະພວກທ່ານໄດ້ລະເຖີມພຣະບັນຍັດຂອງພຣະເຢຮອາ ແລະທ່ານໄດ້ຕິດຕາມບັນດາພະບາອານ. ບັດນີ້ຈຶ່ງສົ່ງຂ່າວໄປ ແລະໃຫ້ຮອບຮວມອິສະຣາເອນທັງໝົດມາຫາຂ້າພະເຈົ້າທີ່ໂຮງກາເມນ, ພ້ອມທັງຜູ້ພະຍາກອນຂອງພະບາອານສຳລັບອ້ອຍຫ້າສິບຄົນ ແລະຜູ້ພະຍາກອນແຫ່ງບັນດາປ່າສັກສິດສຳລັບອ້ອຍຄົນ ຜູ້ທີ່ກິນອາຫານຢູ່ຕະຂອງເຢເຊເບນ." ດັ່ງນັ້ນ ອາຮັບຈຶ່ງສົ່ງຂ່າວໄປຫາບັນດາລູກຫລານແຫ່ງອິສະຣາເອນທັງໝົດ ແລະໄດ້ຮອບຮວມບັນດາຜູ້ພະຍາກອນເຂົ້າດ້ວຍກັນທີ່ໂຮງກາເມນ. ແລະເອລີຢາໄດ້ເຂົ້າໄປຫາປະຊາຊົນທັງປວງ ແລະກ່າວວ່າ, "ພວກທ່ານຈະລັງເລຢູ່ລະຫວ່າງສອງຄວາມຄຶດນິຕິກຳດົນເທົ່າໃດ? ຖ້າພຣະເຢຮອາຊົງເປັນພຣະເຈົ້າ ກໍຈຶ່ງຕິດຕາມພຣະອົງ; ແຕ່ຖ້າພະບາອານ ກໍຈຶ່ງຕິດຕາມພະນັ້ນ." ແລະປະຊາຊົນກໍບໍ່ໄດ້ຕອບທ່ານແມ່ນແຕ່ຄຳດຽວ. 1 ກະສັດ 18:17-21.

ຊາວອິສະຣາເອນທັງໝົດໄດ້ຖືກຮອບຮວມໄປຍັງພູຄາເມນໃນສະໄໝຂອງເອລີຢາ ຊຶ່ງຕໍ່ມາໄດ້ເປັນພາບແທນປະຫວັດສາດຂອງ William Miller ເມື່ອຄຣິສຕະຈັກທັງສາມແຫ່ງໃນພຣະນິມົດບົດທີ 3 ໄດ້ຖືກຮອບຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ. ຄຣິສຕະຈັກທີ່ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຫລົບໜີເຂົ້າໄປໃນຖິ່ນກັນດານໃນປີ 538 ເພື່ອຫລີກໜີການຂົ່ມເຫັງຂອງ Jezebel ຕາມທຸກຖືກເປັນພາບແທນໂດຍຄຣິສຕະຈັກເທຍທິຣາ ໄດ້ອອກມາຈາກຖິ່ນກັນດານໃນຖານະຊົນອາຍຸຄົນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພົບກັບຂ່າວສານຂອງເອລີຢາ ຊຶ່ງຖືກເປັນພາບແທນໂດຍ William Miller. ແລ້ວສັດຮ້າຍຈາກໂລກກໍໄດ້ອ້າບາກຂອງມັນ ແລະກິນກິນກະແສນ້ຳແຫ່ງການຂົ່ມເຫັງທີ່ໄດ້ຖືກສົ່ງມາຕ່າງໆຕະຫຼອດໜຶ່ງພັນສອງຮ້ອຍຫົກສິບປີ.

ແລະແຜ່ນດິນໂລກໄດ້ຊ່ວຍອົງນັ້ນ, ແລະແຜ່ນດິນໂລກໄດ້ອ້າບາກຂອງຕົນ ແລະກິນກິນນ້ຳຖ້ວມທີ່ມັງກອນໄດ້ພົບອອກຈາກບາກຂອງມັນ. ພຣະນິມົດ 12:16.

ໃນຄຳພະຍາກອນ “ການເວົ້າຂອງປະເທດໜຶ່ງ”

ໝາຍເຖິງການກະທຳຂອງອຳນາດນິຕິບັນຍັດແລະຕຸລາການຂອງປະເທດນັ້ນ, ແລະໃນປີ 1789
ສະຫະລັດອາເມຣິກາໄດ້ສະຖາປະນາເອກະສານອັນສັກສິດທີ່ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງສະຫະລັດ,
ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຄຸ້ມຄອງສິດແລະເສລີພາບອັນຈຳເປັນ
ເພື່ອຈັດໃຫ້ມີການປົກປ້ອງຈາກການຂົ່ມເຫັງທັງຈາກກະສັດແຫ່ງເອີຣົບ
ແລະຈາກຄຣິດຕະຈັກກາໂຕລິກທີ່ໄດ້ຫຼົງຖອຍ.

“ການເວົ້າຂອງຊາດນັ້ນ ແມ່ນການກະທຳຂອງອຳນາດນິຕິບັນຍັດ ແລະ ຕຸລາການຂອງຊາດນັ້ນ.” The
Great Controversy, 443.

ໃນປີ 1789 ກ່ອນໜ້າການເລີ່ມຕົ້ນແຫ່ງບົດບາດເຊີງຄຳພະຍາກອນຂອງສະຫະລັດໃນຖານະອານາຈັກທີ່ຫົກຂອງ
ຄຳພະຍາກອນໃນພຣະຄຳພີ ມັນໄດ້ເວົ້າດັ່ງລູກແກະ ແຕ່ເມື່ອຮອດກົດໝາຍວັນອາທິດ ມັນຈະເວົ້າດັ່ງມັງກອນ.

ແລະຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນສັດຮ້າຍອີກໂຕໜຶ່ງຂຶ້ນມາຈາກແຜ່ນດິນໂລກ;
ແລະມັນມີຂົ້ວສອງອັນຄ້າຍດັ່ງລູກແກະ, ແຕ່ມັນເວົ້າດັ່ງມັງກອນ. ພຣະນິມິດ 13:11

ການເລີ່ມຕົ້ນແລະການສືບສູດຂອງສັດຮ້າຍແຫ່ງແຜ່ນດິນໂລກໄດ້ຖືກກຳນົດໝາຍໂດຍການເວົ້າຂອງມັນ. ໃນປີ
1798, ອາຫັບໄດ້ເອົາຊົນຊາດອິສະຣາເອນທັງໝົດໄປຍັງພູເຂົາຄາເມນ
ບ່ອນທີ່ເອວຣົບກຳລັງຈະຕັ້ງການທົດສອບໜຶ່ງຂຶ້ນເພື່ອພິສູດແກ່ຜູ້ທີ່ກຳລັງເຟົ້າເບີງຢູ່ວ່າ
ພຣະເຈົ້າຂອງຊາວເຮັບເຣີ ຫຼື ພະຊາຢູເຊບ ຜູ້ໃດເປັນພຣະເຈົ້າແທ້.
ເຢເຊບນມີຜູ້ພະຍາກອນຂອງພະບາອານສີຣ໌ອັຍຫ້າສິບຄົນ ແລະຜູ້ພະຍາກອນຂອງເສີບຊາສີຣ໌ອັຍຄົນ.
ພະບາອານອັນເປັນພະເທັດຈອມບອມນັ້ນເປັນເທບບຸລຸດ ແລະ ອາຊຕາໂຣດ
ອັນເປັນພະເທັດຈອມບອມນັ້ນເປັນເທບສະຕຣີ.

ຜູ້ພະຍາກອນບອມສອງຈຳພວກນັ້ນເປັນຕົວແທນແຫ່ງການປະສົມປະສານຂອງຄຣິສຕະຈັກແລະລັດ,
ເພາະໃນຄຳພະຍາກອນ ເມື່ອຜູ້ຊາຍແລະຜູ້ຍິງຖືກນຳສະເໜີຄູ່ກັນ, ຜູ້ຍິງເປັນຕົວແທນຂອງຄຣິສຕະຈັກ
ແລະຜູ້ຊາຍເປັນຕົວແທນຂອງລັດ.

ເອວຣົບໄດ້ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຖືກຈຳນວນຝ່າຍກົງຂ້າມເຫນືອກວ່າແບດຣ໌ອັຍຫ້າສິບຕ່ຳໜຶ່ງ
ເມື່ອທ່ານໄດ້ເຜີຍໜ້າກັບການປະສົມປະສານອັນບໍ່ບໍລິສຸດຂອງຄຣິສຕະຈັກແລະລັດ,
ດັ່ງທີ່ຖືກແທນຄວາມໂດຍທັງບັນດາເທບພະບອມຝ່າຍຍິງແລະຝ່າຍຊາຍ
ແລະຍັງໂດຍການສົມຮົດຂອງອາຮາບແລະເຢເຊບນອີກດ້ວຍ.

ພາບປຽບຂອງອາຮາບແລະເຢເຊບນກ່ຽວກັບຄຣິສຕະຈັກແລະລັດ
ເປັນຕົວແທນຂອງຄວາມເສື່ອມຊາມຂອງເຂົາໜຶ່ງແຫ່ງ Republicanism
ແລະບາອານກັບອາຊະຕາໂຣດເປັນຕົວແທນຂອງຄວາມເສື່ອມຊາມຂອງເຂົາໜຶ່ງແຫ່ງ Protestant horn.

ບັນຫານັ້ນແມ່ນການຄັດຄ້ານຂອງເອວຣົບຕໍ່ສາສະໜາທີ່ເສື່ອມຊາມ

ຊຶ່ງຖືກເປັນຕົວແທນໂດຍທະຍາຕິຣາໃນພຣະນິມິດບົດທີສອງ. ເອວຣົບເປັນຕົວແທນຂອງຝ່າຍໂປຣເຕສຕັງ,
ເພາະຄຳນິຍາມພຽງຢ່າງດຽວຂອງຄຳວ່າ ໂປຣເຕສຕັງ ຄືຜູ້ທີ່ຄັດຄ້ານຕໍ່ໂຣມ.

ການຄັດຄ້ານຂອງເອວຣົບເປັນຕົວແທນຂອງການຄັດຄ້ານຕໍ່ການປະສົມປະສານລະຫວ່າງຄຣິສຕະຈັກແລະລັດ
ຊຶ່ງຖືກເຮັດໃຫ້ສຳເລັດໂດຍພັນທະມິດອັນບໍ່ບໍລິສຸດລະຫວ່າງລັດທີ່ເສື່ອມຊາມກັບຄຣິສຕະຈັກທີ່ເສື່ອມຊາມ.

ແຕ່ເຮົາຍັງມີບາງປະການທີ່ຕ້ານເຈົ້າ, ເພາະວ່າເຈົ້າຍອມໃຫ້ຜູ້ຍິງນັ້ນຄືເຢເຊບນ,
ຜູ້ທີ່ເອີ້ນຕົນເອງວ່າເປັນຜູ້ພະຍາກອນຍິງ, ສັງສອນ ແລະ
ຫລອກລວງບັນດາຜູ້ຮັບໃຊ້ຂອງເຮົາໃຫ້ກະທຳການຜິດປະເພນີ ແລະ ກົນຂອງທີ່ຖືວ່າແກ່ຮູບເຄົາລົບ. ແລະ
ເຮົາໄດ້ໃຫ້ເວລາແກ່ນາງເພື່ອກັບໃຈຈາກການຜິດປະເພນີຂອງນາງ; ແຕ່ນາງບໍ່ຍອມກັບໃຈ. ຈົ່ງເບິ່ງເຖິງ,
ເຮົາຈະໂຍນນາງລົງເທິງຕຽງ, ແລະ

ບັນດາຜູ້ທີ່ວົງປະເວນກັບນາງຈະຖືກໂຍນເຂົ້າໃນຄວາມທຸກລຳບາກຢ່າງໃຫຍ່,
ນອກເສຍແຕ່ວ່າພວກເຂົາຈະກັບໃຈຈາກການກະທຳຂອງຕົນ. ພຣະນິມິດ 2:20–22.

ການກິນເປັນຕົວແທນຂໍ້ຄວາມທີ່ທ່ານຍອມຮັບ,
ແລະຂໍ້ຄວາມທີ່ຖືກຖວາຍແກ່ຮູບເຄົາລົບເປັນຕົວແທນຫຼັກຄຳສອນຂອງຄາທອລິກ,
ອັນເປັນສັນຍາລັກໂດຍແທ້ຂອງການນະມັດສະການຮູບເຄົາລົບອັນໜ້າຊຸ້ງ.
ປະຊາຊົນຂອງພຣະເຈົ້າໃນຍຸກມັດໄດ້ມາຍອມຮັບຫຼັກຄຳສອນນອກຮີດໜາຍປະການຂອງຄາທອລິກ,
ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ການນະມັດສະການດວງອາທິດ.

ການຜິດປະເວນຕົວແທນຄວາມສຳພັນທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະໃນຄວາມໝາຍທາງຄຳເພະຍາກອນ
ມັນເປັນຕົວແທນແຫ່ງແກ່ນແທ້ຂອງສິ່ງທີ່ລັດຖະທຳມະນູນຫ້າມໄວ້;
ຄືການປະສົມປະສານລະຫວ່າງຄຣິສຕະຈັກກັບລັດ. ອາຣັບຢູ່ໃນຄວາມສຳພັນທີ່ຜິດກົດໝາຍກັບເຢເຊເບນ
ເພາະວ່າໃນຖານະກະສັດແຫ່ງອິດສະຣາເອນ ທ່ານບໍ່ຄວນແຕ່ງງານກັບເຈົ້າຍິງນອກສາສະໜາ.
ພຣະເຢຊູຊົງລະບຸວ່າ ໂຢຮັນຜູ້ໃຫ້ບັບຕີສະມາແມ່ນເອລີຍາ
ແລະໂຢຮັນກໍໄດ້ຜຸຊົນໜ້າກັບຄວາມສຳພັນອັນບໍ່ລົບຊຸດແບບດຽວກັນນັ້ນ
ເມື່ອທ່ານຕຳໜິເຮໂຣດທີ່ໄດ້ແຕ່ງງານກັບເຮໂຣເດຍ ພັນລະຍາຂອງນ້ອງຊາຍຂອງຕົນ.

ເພາະເຮໂຣດໄດ້ຈັບໂຢຮັນ ແລະມັດລາວໄວ້ ພ້ອມທັງໄດ້ຂັງລາວໄວ້ໃນຄຸກ ເນື່ອງດ້ວຍເຮໂຣດອາດ
ພັນລະຍາຂອງຟີລິບ ນ້ອງຊາຍຂອງຕົນ. ເພາະໂຢຮັນໄດ້ກ່າວແກ່ລາວວ່າ, “ການທີ່ທ່ານມີນາງໄວ້ນັ້ນ
ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມພຣະບັນຍັດ.” ມັດທາຍ 14:3, 4

ການເຜີຍໜ້າຂອງເອລີຍາກັບອາຮາບ ແລະ ເຢເຊເບນ
ເປັນພາບລ່ວງໜ້າຂອງການເຜີຍໜ້າຂອງໂຢຮັນກັບເຮໂຣດ ແລະ ເຮໂຣເດຍ ເພາະວ່າຄວາມສຳພັນທັງສອງນັ້ນ
ເປັນຕົວແທນຂອງຄວາມສຳພັນອັນຜິດກົດໝາຍລະຫວ່າງຄຣິດຕະຈັກກັບລັດ. ຮ່ວມກັນແລ້ວ
ພວກເຂົາເປັນຕົວແທນຂອງຂ່າວສານແຫ່ງເອລີຍາຂອງຄົນໜຶ່ງແສນສີໝືນສີພັນ
ຜູ້ຊົງເຜີຍໜ້າກັບສັນຕະປາປາ (ເຢເຊເບນ ແລະ ເຮໂຣເດຍ),
ກະສັດສີບອົງທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (ອາຮາບ ແລະ ເຮໂຣດ) ແລະ
ສະຫະລັດອາເມຣິກາທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງຜູ້ພະຍາກອນປອມ (ພວກຜູ້ພະຍາກອນປອມແຫ່ງກາເມນ ແລະ
ຊາໂລເມ, ບຸດສາວຂອງເຮໂຣເດຍ).

ບໍລິບົດແຫ່ງຄຳເພະຍາກອນຢູ່ຫຼັກກາເມນ
ລວມເຖິງການປົກປ້ອງໂດຍເອລີຍາຕໍ່ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງສະຫະລັດອາເມລິກາ
ຊຶ່ງໄດ້ຈຳລັກຫຼັກການແຫ່ງການແຍກສາສະໜາອອກຈາກລັດໄວ້.

ແລະເມື່ອອາຮາບໄດ້ເຫັນເອລີຍາ ອາຮາບກໍໄດ້ກ່າວແກ່ທ່ານວ່າ,
“ເຈົ້າແມ່ນຜູ້ທີ່ນຳຄວາມວຸ້ນວາຍມາເຖິງອິສະຣາເອນບໍ?” ທ່ານຈຶ່ງຕອບວ່າ,
“ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ໄດ້ນຳຄວາມວຸ້ນວາຍມາເຖິງອິສະຣາເອນ; ແຕ່ແມ່ນທ່ານ ແລະວົງຕະກູນຂອງບິດາທ່ານ
ເພາະວ່າພວກທ່ານໄດ້ປະຖົມພຣະບັນຍັດຂອງພຣະເຢເຊໂຫວາ ແລະທ່ານໄດ້ຕິດຕາມພະບາອານທັງໝົດ.” 1
ກະສັດ 18:17, 18

ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ລະຖາປະນາໄວ້ວ່າ ສອງເຂົາແຫ່ງລັດທິສາທາລະນະນະນິມິ ແລະ
ໂປຣແຕສແຕນຈະຄົງແຍກອອກຈາກກັນຢູ່ສະເໝີ. ແຕ່ພຣະທຳພຣະນິມິດລະບຸວ່າ
ເມື່ອສະຫະລັດອາເມຣິກາໃນທິສຸດເວົ້າດັ່ງກ່າວ
ມັນຈະເປັນເຊັ່ນນັ້ນເມື່ອບັນດາຄຣິສຕະຈັກທີ່ເສື່ອມຖອຍໃນສະຫະລັດອາເມຣິກາເຂົ້າຄວບຄຸມ ແລະ
ຮ່ວມຕົວກັບລັດຖະບານທີ່ເສື່ອມຖອຍ.

“ແຕ່ ‘ຮູບຈຳລອງໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍ’ ແມ່ນຫຍັງ? ແລະມັນຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນແນວໃດ?
ຮູບຈຳລອງນັ້ນຖືກສ້າງໂດຍສັດຮ້າຍທີ່ມີສອງເຂົ້າ, ແລະເປັນຮູບຈຳລອງໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍ.
ມັນຍັງຖືກເອີ້ນວ່າເປັນຮູບຈຳລອງຂອງສັດຮ້າຍດ້ວຍ. ດັ່ງນັ້ນ
ເພື່ອຈະຮຽນຮູ້ວ່າຮູບຈຳລອງນັ້ນເປັນແນວໃດ ແລະມັນຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນແນວໃດ
ພວກເຮົາຕ້ອງສຶກສາລັກສະນະຂອງສັດຮ້າຍນັ້ນເອງ—ຄື ລະບົບສັນຕະປາປາ.”

“ເມື່ອຄຣິດຕະຈັກໃນຍຸກຕົ້ນໄດ້ເສື່ອມຊາມໄປໂດຍການຫັນໜັງຈາກຄວາມງ່າຍດາຍຂອງຂ່າວປະເສີດ
ແລະຍອມຮັບພິທີກຳແລະຂົນທຳນຽມຂອງຄົນຕ່າງສາສະໜາ,
ນາງກາໄດ້ສູນເສຍພຣະວິນຍານແລະລົດອຳນາດຂອງພຣະເຈົ້າ;
ແລະເພື່ອຈະຄວບຄຸມມະໃນທຳຂອງປະຊາຊົນ,
ນາງຈຶ່ງສະແຫວງຫາການສະໜັບສະໜູນຈາກອຳນາດທາງໂລກ.
ຜົນທີ່ຕາມມາຄືການເກີດຂຶ້ນຂອງລະບົບສັນຕະປາປາ, ຄຣິດຕະຈັກໜຶ່ງທີ່ຄວບຄຸມອຳນາດຂອງລັດ
ແລະນຳໃຊ້ອຳນາດນັ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມຈຸດປະສົງຂອງນາງເອງ, ໂດຍສະເພາະເພື່ອລົງໂທດ ‘ຄຳສອນນອກຮີດ.’
ເພື່ອໃຫ້ສະຫະລັດອາເມລິກາສ້າງຮູບຈຳລອງແກ່ສັດຮ້າຍໄດ້, ອຳນາດທາງສາສະໜາຈະຕ້ອງຄວບຄຸມລັດຖະ
ບານພົນລະເຮືອນຈົນອຳນາດຂອງລັດຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຄຣິດຕະຈັກເຊັ່ນກັນ
ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງນາງເອງ.” The Great Controversy, 443.

ເອລິຍາຢູໂຟເຊີກາເມນ ເປັນຕົວແທນແຫ່ງວຽກງານຂອງພວກ Millerites, ແລະພວກ Millerites
ໄດ້ຖືກສະຖາປະນາໃຫ້ເປັນສາດສະດາທີ່ແທ້ຈິງ
ໃນການປຽບທຽບກັນກັບຂ້າມກັບຜູ້ທີ່ເຟັງອອກມາຈາກໃຕ້ອິດທິພົນຂອງຄາທອລິກ ແຕ່ໄດ້ເລືອກ
ໂດຍການປະຕິເສດແສງສະຫວ່າງແຫ່ງທູດສະຫວັນອົງທຳອິດ ທີ່ຈະກັບຄືນໄປສູ່ໂຮມ. ດັ່ງນັ້ນ,
ຂ່າວສານຂອງທູດສະຫວັນອົງທີສອງໃນລະດູບ່ວງປີ 1844
ຈຶ່ງປະກອບດ້ວຍການລະບຸກຳໂປຣແຕສະແຕນທັງຫຼາຍວ່າເປັນບຸດສາວຂອງບາບີໂລນ, ແລະລະບຸພວກ
Millerites ວ່າເປັນເຂົ້າໂປຣແຕສະແຕນທີ່ແທ້ຈິງ.

ເມື່ອພຣະເຈົ້າໄດ້ນຳອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານອອກຈາກຄວາມເປັນທາດໃນປະເທດອີຢິບ
ແລະຜ່ານນ້ຳແຫ່ງທະເລແດງ ພຣະອົງໄດ້ຊົງເລີ່ມຕົ້ນຂະບວນການທົດສອບອັນຕ່ຳເນື່ອງ
ຊົງເລີ່ມຂຶ້ນດ້ວຍການທົດສອບເລື່ອງມານາຈາກສະຫວັນ.

“ແສງສະຫວ່າງທີ່ສົ່ງສົມມາຈາກບັນດາຍຸກສະໄໝໃນອະດີດກຳລັງສ່ອງສະຫວ່າງເຫນືອພວກເຮົາ.
ບັນທຶກເລື່ອງການຫຼົງລົງຂອງອົສຣາເອນໄດ້ຖືກຮັກສາໄວ້ເພື່ອເປັນຄວາມກະຈ່າງແກ້ພວກເຮົາ. ໃນຍຸກນີ້
ພຣະເຈົ້າໄດ້ຍື່ນພຣະຫັດຂອງພຣະອົງເພື່ອຮວບຮວມຊົນຊາດໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ພຣະອົງເອງຈາກທຸກປະຊາຊາດ,
ທຸກເຜົ່າພັນ, ແລະທຸກພາສາ. ໃນຂະບວນການແຫ່ງການສະເດັດມາ
ພຣະອົງໄດ້ຊົງກະທຳເພື່ອມຣະດົກຂອງພຣະອົງ ເໝືອນດັ່ງທີ່ພຣະອົງໄດ້ຊົງກະທຳເພື່ອຊົນອົສຣາເອນ
ໃນການນຳພາພວກເຂົາອອກຈາກອີຢິບ. ໃນຄວາມຜິດຫວັງອັນໃຫຍ່ໃນປີ 1844
ຄວາມເຊື່ອຂອງປະຊາກອນຂອງພຣະອົງໄດ້ຖືກທົດສອບ
ເໝືອນດັ່ງຄວາມເຊື່ອຂອງຊາວເຮັບເຮີໄດ້ຖືກທົດສອບທີ່ທະເລແດງ.” Testimonies, volume 8, 115,
116.

ຄວາມຜິດຫວັງໃນວັນທີ 22 ຕຸລາ 1844 ໄດ້ນຳໄປສູ່ຄວາມເຂົ້າໃຈເລື່ອງສະຖານນະມັດສະການໃນສະຫວັນ,
ຊຶ່ງຕໍ່ມາໄດ້ນຳສະເໜີການທົດສອບເຮືອງວັນສະບາໂຕ ດັ່ງເຊັ່ນທີ່ການທົດສອບເຮືອງມານາໄດ້ກ້າຍເປັນຂໍ້ທົດສອບ
ບໍ່ທຳອິດໃນຊຸດຂອງການທົດສອບສືບປະການສຳລັບອົສຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານ.

“ພຣະອົງໄດ້ປະທານນິມິດຕາໄປນັ້ນແກ່ຂ້າພະເຈົ້າໃນປີ 1847
ໃນຂະນະທີ່ພວກພົນອົງໄດ້ຊຸມນຸມກັນໃນວັນຊະບາໂຕ ຢູ່ເມືອງ Topsham, Maine.”

“ພວກເຮົາຮູ້ສຶກເຖິງວິນຍານແຫ່ງການອະທິຖານອັນຜິດປົກກະຕິ ແລະເມື່ອພວກເຮົາອະທິຖານຢູ່ນັ້ນ ພຣະວິນຍານບໍ່ລົງໄດ້ສະຖິດລົງເທິງພວກເຮົາ. ພວກເຮົາມີຄວາມຊື່ນຊົມຢ່າງຍິ່ງ. ບໍ່ຊ້າຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ຫຼຸດພົ້ນຈາກສົງຜ່າຍໂລກ ແລະຖືກໂອບລົ້ມໄວ້ໃນນິມິດແຫ່ງພຣະສົຣິຂອງພຣະເຈົ້າ. ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນທູດສະຫວັນອົງໜຶ່ງບິນມາຫາຂ້າພະເຈົ້າຢ່າງວ່ອງໄວ. ທ່ານໄດ້ນຳຂ້າພະເຈົ້າຈາກໂລກໄປຍັງນະຄອນບໍລິສຸດຢ່າງຮວດເລັ້ວ. ໃນນະຄອນນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນພຣະວິຫານແຫ່ງໜຶ່ງ ຊຶ່ງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າໄປ. ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຜ່ານປະຕູໜຶ່ງກ່ອນຈະໄປເຖິງມ່ານຊັ້ນທຳອິດ. ມ່ານນີ້ຖືກຍົກຂຶ້ນ ແລະຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ຜ່ານເຂົ້າໄປໃນສະຖານບໍລິສຸດ. ທີ່ນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນແທ່ນເຄື່ອງຫອມ, ຄັນປະທັບທີ່ມີໂຄມໄຟຈັດດວງ, ແລະໂຕະທີ່ມີເຂົ້າຖວາຍປະດັບຢູ່ເທິງນັ້ນ. ຫຼັງຈາກໄດ້ບົ່ງພຣະສົຣິຂອງສະຖານບໍລິສຸດແລ້ວ ພຣະເຢຊູໄດ້ຍົກມ່ານຊັ້ນທີສອງຂຶ້ນ ແລະຂ້າພະເຈົ້າກໍ່ຜ່ານເຂົ້າໄປໃນທີ່ບໍລິສຸດທີສຸດ.”

ໃນບ່ອນບໍລິສຸດທັງສອງ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນຫົບໜຶ່ງ; ສ່ວນເທິງແລະດ້ານຂ້າງຂອງມັນເປັນຄຳບໍລິສຸດຢ່າງຍິ່ງ. ທົ່ວແຕ່ລະຂ້າງຂອງຫົບມີໂຄຣນູບທັງດ້ານຕົ້ນໜຶ່ງ, ກາງປົກຂອງມັນກາງອອກປົກຄຸມເທິງຫົບ. ໃບໜ້າຂອງພວກມັນຫັນເຂົ້າຫາກັນ, ແລະພວກມັນກໍ່ມອງລົງລຸ່ມ. ລະຫວ່າງທູດສະຫວັນທັງສອງນັ້ນມີກະຖັງກຳຍານທອງຄຳໜຶ່ງ. ເໜືອຫົບ, ບ່ອນທີ່ທູດສະຫວັນຢືນຢູ່, ມີສະຫງ່າລາສີອັນສະຫວ່າງໃສຢ່າງເຫຼືອຄະນາ ຊຶ່ງປາກົດເໝືອນບັນລັງທີ່ພຣະເຈົ້າສະຖິດຢູ່. ພຣະເຢຊູປະທັບຢູ່ຂ້າງຫົບ, ແລະເມື່ອຄຳອະທິຖານຂອງວິສຸດຊົນລອຍຂຶ້ນມາຫາພຣະອົງ, ກຳຍານໃນກະຖັງກໍ່ມີຄວັນລອຍຂຶ້ນ, ແລະພຣະອົງກໍ່ຊົງຖວາຍຄຳອະທິຖານຂອງພວກເຂົາພ້ອມກັບຄວັນກຳຍານນັ້ນແດ່ພຣະບໍດີຂອງພຣະອົງ. ພາຍໃນຫົບມີໂຫມນາທອງຄຳ, ໄມ້ທີ່ຂອງອາໄສນິເທຕກໜຶ່ງ, ແລະແຜ່ນຫີນທັງສອງແຜ່ນທີ່ພັບເຂົ້າຫາກັນຄືດັ່ງປື້ມ. ພຣະເຢຊູຊົງເປີດມັນອອກ, ແລະຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນພຣະບັນຍັດສົບປະການທີ່ຈາລຶກໄວ້ເທິງນັ້ນໂດຍນິພົພຣະຫັດຂອງພຣະເຈົ້າ. ໃນແຜ່ນໜຶ່ງມີສີຂີ້, ແລະໃນອີກແຜ່ນໜຶ່ງມີຫີກຂີ້. ສີຂີ້ໃນແຜ່ນທຳອິດເບິ່ງປະກາຍສະຫວ່າງກວ່າຫີກຂີ້ນັ້ນ. ແຕ່ຂີ້ທີ່ສີ, ຄຳບັນຍັດເລື່ອງວັນຊະບາໄຕ, ເບິ່ງປະກາຍເໝືອນກວ່າພວກມັນທັງໝົດ; ເພາະວັນຊະບາໄຕໄດ້ຖືກແຍກໄວ້ເພື່ອຮັກສາໃນການຖວາຍພຣະກຽດແດ່ພຣະນາມອັນບໍລິສຸດຂອງພຣະເຈົ້າ. ວັນຊະບາໄຕອັນບໍລິສຸດເບິ່ງສະຫງ່າງາມຢ່າງຍິ່ງ—ມີຮີດສະໝີແຫ່ງສະຫງ່າລາສີພ້ອມຢູ່ຮອບມັນທັງໝົດ. ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນວ່າຄຳບັນຍັດເລື່ອງວັນຊະບາໄຕບໍ່ໄດ້ຖືກຕອກໄວ້ທີ່ກາງແຂນ. ຖ້າມັນຖືກຕອກໄວ້, ພຣະບັນຍັດອີກເກົ້າຂັກຈະຖືກຕອກໄວ້ດ້ວຍ; ແລະພວກເຮົາກໍ່ຍ່ອມມີອິດສະລະທີ່ຈະລະເມີດມັນທັງໝົດ, ເໝືອນດັ່ງທີ່ຈະລະເມີດຂີ້ທີ່ສີ. ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນວ່າພຣະເຈົ້າບໍ່ໄດ້ປ່ຽນວັນຊະບາໄຕ, ເພາະພຣະອົງບໍ່ເຄີຍປ່ຽນແປງ. ແຕ່ສັນຕະປາບາໄດ້ປ່ຽນມັນຈາກວັນທີ່ຈັດເປັນວັນທຳອິດຂອງອາທິດ; ເພາະທ່ານຈະຕ້ອງປ່ຽນເວລາແລະກົດໝາຍ.” Early Writings, 32.

ເມື່ອພວກໂບຣເຕສະແຕນໄດ້ອອກມາຈາກຍຸກມັດໃນປີ 1798 ແລະພຣະທຳດານເືອນໄດ້ຖືກເປີດຜະນຶກ, ອານາຈັກທຶກໃນຄຳພະຍາກອນແຫ່ງພຣະຄຳພີ, ຄຣິສຕຣ້າຍແຫ່ງແຜ່ນດິນທີ່ມີສີຂອງເຂົ້າໃນພຣະນິມິດບົດ 13, ກໍ່ໄດ້ເລີ່ມການເຄື່ອນຂອງມັນຜ່ານປະຫວັດສາດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນ. ລັດທິໂບຣເຕສະແຕນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເທິງເອກະສານອັນສັກສິດທີ່ເອີ້ນວ່າພຣະຄຳພີບໍລິສຸດ ແລະລັດທິສາທາລະນະລັດໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເທິງເອກະສານອັນສັກສິດທີ່ເອີ້ນວ່າລັດຖະທຳມະນູນ. ພຣະເຈົ້າໄດ້ນຳຄຣິສຕະຈັກຂອງພຣະອົງໃນຖິ່ນກັນດານອອກຈາກຍຸກມັດ, ແຕ່ດັ່ງເຊັນອິດສະຣາເອນໃນສະໄໝທີ່ກົດເປັນທາດໃນອີຢິບ, ພຣະບັນຍັດເຮື່ອງວັນຊະບາໄຕໄດ້ຖືກຫຼົງລົງໄປ. ເມື່ອອິດສະຣາເອນຂ້າມທະເລແດງໃນລະຫວ່າງທາງໄປສູ່ການປະທານພຣະບັນຍັດທີ່ຊີນາຍ, ອິດສະຣາເອນໃນຍຸກໃໝ່ກໍ່ໄດ້ຂ້າມມະຫາສະມຸດແອດແລນຕົກໃນລະຫວ່າງທາງໄປສູ່ວັນທີ 22 ຕຸລາ 1844, ບ່ອນທີ່ພຣະບັນຍັດຈະຖືກເປີດເຜີຍອີກຄັ້ງໜຶ່ງ. ອົງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳລັງຍົກຕັ້ງຊົນຊາດໜຶ່ງຂຶ້ນອີກຄັ້ງ ຜູ້ຊຶ້ງຈະເປັນຜູ້ຮັກສາພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ, ເປັນຜູ້ຮັກສາການສຳແດງແຫ່ງຄຳພະຍາກອນຂອງພຣະອົງ

ແລະຈະສືບຕໍ່ຜ້າຄຸມແຫ່ງລັດທິໂບຣເຕສະແຕນ. ອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານໄດ້ຮັບສອງແຜ່ນຈາລຶກແຫ່ງພຣະບັນຍັດສົບປະການເປັນສັນຍາລັກແຫ່ງພາລະກົດຂອງພວກເຂົາໃນການເປັນຜູ້ຮັກສາພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ, ແລະອົດສະຣາເອນໃນຍຸກໃໝ່ໄດ້ຮັບສອງແຜ່ນຈາລຶກຂອງຮາບາກຸກເປັນສັນຍາລັກແຫ່ງພາລະກົດຂອງພວກເຂົາໃນການເປັນຜູ້ຮັກສາພຣະວາຈາແຫ່ງຄຳພະຍາກອນຂອງພຣະອົງ.

ອົດສະຣາເອນໃນຍຸກສະໄໝໃໝ່ຈະຕ້ອງແບກຫາບາບກະດານຫົນທັງສອງຊຸດທີ່ມີສອງແຜ່ນເມືອນາງໄດ້ນຳສານຂອງທູດສະຫວັນອົງທີ່ສາມໄປປະກາດແກໂລກ ຊຶ່ງເປັນຂ່າວສານທີ່ຖືກປະກາດໂດຍຜູ້ທີ່ຮັບສົບທອດສະໄປຄຸມຂອງໂບຣເຕສຕັ້ງ. ໂບຣເຕສຕັ້ງທີ່ອອກມາຈາກຍຸກມືດນັ້ນໃນເວລານັ້ນຍັງບໍ່ສົມບູນ ເຊັ່ນດຽວກັບອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານເມື່ອພວກເຂົາຂ້າມທະເລແດງ. ໂບຣເຕສຕັ້ງໄດ້ປະກາດຄຳຂວັນວ່າ ພຣະຄຳພີ ແລະ ພຣະຄຳພີທີ່ນັ້ນ ແຕ່ຍັງມີຄວາມເຂົ້າໃຈພຣະວັດຈະນະຂອງພຣະເຈົ້າຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ ເນື່ອງໂດຍຫຼາຍສັດຕະວັດແຫ່ງການກົນຫຼັກຄຳສອນນອກສາສະໜາຂອງໂຣມັນຄາທອລິກ (ຂອງທີ່ຖືວ່າແກ່ຮູບບູຊາ). ພຣະເຈົ້າໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ ໂບຣເຕສຕັ້ງທີ່ເທົ່າຈົງຈະເປັນຕົວແທນຂອງພຣະວັດຈະນະທັງສົ້ນຂອງພຣະເຈົ້າ ດັ່ງທີ່ຖືກເປັນສັນຍາລັກໂດຍ "ພຣະບັນຍັດ ແລະ ພວກຜູ້ພະຍາກອນ," ຄືກະດານຫົນທັງສອງຊຸດທີ່ມີສອງແຜ່ນ ຊຶ່ງເປັນຕົວແທນທັງພາລະກົດຂອງປະຊາຊົນຂອງພຣະອົງ ແລະ ພຣະອຸປະນິສັຍຂອງພຣະເຈົ້າ. ພາລະກົດຂອງທູດສະຫວັນອົງທຳອິດ ແມ່ນເພື່ອສ້າງຊຸດໂບຣເຕສຕັ້ງອັນເທົ່າຈົງ ຜູ້ທີ່ຈະເປັນທັງຜູ້ຮັກສາພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ ແລະ ພຣະວັດຈະນະແຫ່ງຄຳພະຍາກອນຂອງພຣະອົງ.

"ພຣະເຈົ້າໄດ້ຊົງເອີ້ນຄຣິສຕະຈັກຂອງພຣະອົງໃນຍຸກນີ້ ເໝືອນດັ່ງທີ່ພຣະອົງໄດ້ຊົງເອີ້ນອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານ ໃຫ້ຍືນຍົງເປັນແສງສະຫວ່າງໃນແຜ່ນດິນໂລກ. ໂດຍດາບອັນຊົງຮີດແຫ່ງຄວາມຈິງ ຄືຂ່າວສານຂອງທູດສະຫວັນອົງທີ່ເຫັນ ອົງທີ່ມີສອງ ແລະ ອົງທີ່ສາມ ພຣະອົງໄດ້ຊົງແຍກພວກເຂົາອອກຈາກບັນດາຄຣິສຕະຈັກ ແລະ ຈາກໂລກ ເພື່ອນຳພວກເຂົາເຂົ້າມາສູ່ຄວາມໃກ້ຊິດອັນສັກສິດກັບພຣະອົງເອງ. ພຣະອົງໄດ້ຊົງໃຫ້ພວກເຂົາເປັນຜູ້ຮັກສາຝາກແຫ່ງພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ ແລະ ໄດ້ຊົງຝາກຄວາມຈິງອັນຍິ່ງໃຫຍ່ແຫ່ງຄຳພະຍາກອນສຳລັບເວລານີ້ໄວ້ກັບພວກເຂົາ. ເໝືອນດັ່ງພຣະດຳລັດອັນບໍ່ມີສິດທີ່ໄດ້ຖືກຝາກໄວ້ກັບອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ກໍເປັນຄວາມໄວ້ວາງໃຈອັນສັກສິດ ທີ່ຈະຕ້ອງຖືກສືບສານແກໂລກ. ທູດສະຫວັນສາມອົງໃນພຣະນິມົດ 14 ເປັນຕົວແທນຂອງປະຊາຊົນຜູ້ຍອມຮັບແສງສະຫວ່າງແຫ່ງຂ່າວສານຂອງພຣະເຈົ້າ ແລະ ອອກໄປເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ຂອງພຣະອົງ ເພື່ອບ່າວຮ້ອງຄຳເຕືອນນັ້ນໄປທົ່ວຄວາມຍາວແລະຄວາມກວ້າງຂອງແຜ່ນດິນໂລກ." Testimonies, volume 5, 455.

ຄຳເຕືອນທີ່ຈະຕ້ອງຖືກປະກາດໂດຍຜູ້ທີ່ໄດ້ຖືກລະບຸວ່າເປັນຜູ້ຮັກສາຝາກຂອງແຜ່ນຈາລຶກສອງຊຸດ ຄື ແຜ່ນຈາລຶກສອງແຜ່ນ ແມ່ນເພື່ອຕໍ່ຕ້ານການຮັບເອົາເຄື່ອງໝາຍຂອງຄາທອລິກ. ການຄັດຄ້ານນັ້ນແມ່ນຕໍ່ຕ້ານຄວາມສຳພັນອັນຜິດກົດໝາຍຂອງອາຮາບແລະເຢເຊເບນ ແລະ ໄດ້ຖືກເປັນຕົວແທນໂດຍເອລີຢາເທີງພູກາເມນ. ການປະທານແຜ່ນຫີນສອງແຜ່ນທີ່ພະອົງນຳມາເປັນແບບຢ່າງລ່ວງໜ້າຂອງການປະທານຜ້າສອງແຜ່ນຂອງຮາບາກຸກໃນປະຫວັດສາດຕັ້ງແຕ່ປີ 1842 ຫາ 1849. ຜ້າສອງແຜ່ນຂອງຮາບາກຸກແມ່ນສັນຍາລັກຂອງຄວາມສຳພັນແຫ່ງພັນທະສັນຍາລະຫວ່າງພຣະເຈົ້າແລະປະຊາຊົນໂບຣເຕສຕັ້ງຂອງພຣະອົງ. ການປະຕິເສດແຜ່ນຈາລຶກເຫຼົ່ານັ້ນກໍຈະເທົ່າກັບອົດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານທີ່ປະຕິເສດພຣະບັນຍັດຂອງພຣະເຈົ້າ.

ພວກມັນເລີ່ມໄດ້ເຂົ້າໄປໃນບ່ອນບໍລິສຸດທິສຸດ ແລະໄດ້ຮັບແສງສະຫວ່າງເກືອບກັບວັນຊະບາໂຕ, ແຕ່ຂະບວນການແຫ່ງການທົດສອບຍັງບໍ່ທັນສິ້ນສຸດ. ໃນເວລາດຽວກັນ ເຂົາຂອງລັດທິຣິຟັບລິກັນກໍກຳລັງດຳເນີນຜ່ານປະຫວັດສາດດຽວກັນນັ້ນຢູ່, ແລະເຂົາທັງສອງຈະມາເຖິງຫຼັກໝາຍສຳຄັນໜຶ່ງໃນການເດີນຂອງພວກມັນຮ່ວມກັນໃນປີ 1863.

ຂ່າວສານເອລິຢາຂອງມັນເລີ່ມໄດ້ກັກໃຫ້ເກີດຂະບວນການຊຳລະໃຫ້ບໍລິສຸດທິອ້ຍງກ້າວໜ້າໄປ ໂດຍມີຈຸດປະສົງທີ່ມີງ່າຍໆຫມາຍເພື່ອສະຖາປະນາເຂົ້າສັດຜ່າຍໂປຣແຕສແຕນ ແລະໃນປະຫວັດສາດດຽວກັນນັ້ນ ເຂົາສັດຜ່າຍຣິຟັບລິກັນໄດ້ມີສ່ວນພົວພັນກັບຂະບວນການພັດທະນາທາງການເມືອງທີ່ອ້ຍງກ້າວໜ້າໄປ. ເຂົາສັດທັງສອງຢູ່ເທິງສັດຮ້າຍຈາກແຜ່ນດິນຕົວດຽວກັນ ດັ່ງນັ້ນ ພວກມັນຈຶ່ງຕ້ອງດຳເນີນໄປພ້ອມກັນຢ່າງສອດຄ່ອງຕະຫຼອດປະຫວັດສາດທັງໝົດຂອງສັດຮ້າຍຈາກແຜ່ນດິນ.

ລັກສະນະທາງຄຳພະຍາກອນປະການທຳອິດຂອງເຂົາສັດຈາກແຜ່ນດິນທີ່ເປັນເຂົາຜ່າຍສາທາລະນະລັດ ແມ່ນການກະທຳແຫ່ງການກ່າວໃຫ້ລັດຖະທຳມະນູນມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນປີ 1789. ໃນປີ 1798, (ເວລາແຫ່ງປາຍສຸດ ເມື່ອພຣະທຳດານເຮືອນຖືກເປີດຜະນຶກ), ສັດຮ້າຍຈາກແຜ່ນດິນຈະເວົ້າເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນຖານະອານາຈັກທີ່ກົດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນໃນພຣະຄຳພີ. ປີ 1798 ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາໃນຖານະອານາຈັກທີ່ກົດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນໃນພຣະຄຳພີ, ແລະການເວົ້າທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນປະຫວັດສາດຂອງສັດຮ້າຍຈາກແຜ່ນດິນໃນປີ 1798 ຈະເປັນແບບຢ່າງລ່ວງໜ້າຂອງຄັ້ງສຸດທ້າຍທີ່ອານາຈັກທີ່ກົດແຫ່ງຈະເວົ້າ, ແລະເວລານັ້ນຖືກນຳສະເໜີເປັນສຽງຂອງມັງກອນ. ເມື່ອພວກເຮົາພິຈາລະນາກົດໝາຍທີ່ຖືກຜ່ານໂດຍເຂົາຜ່າຍສາທາລະນະລັດໃນສະຫະລັດໃນປີ 1798, ພວກເຮົາ ຄວນຄາດໝາຍທີ່ຈະເຫັນການເປັນແບບຢ່າງລ່ວງໜ້າຂອງກົດໝາຍທີ່ຈະຖືກຜ່ານຄວບຄູ່ກັນກັບກົດໝາຍວັນ ອາທິດ ເມື່ອສະຫະລັດເວົ້າດັ່ງມັງກອນ. ເມື່ອພວກເຮົາພິຈາລະນາກົດໝາຍສີສະບັບຕໍ່ໄປນີ້, ຈົ່ງຖາມຕົນເອງວ່າ ກົດໝາຍສີສະບັບທີ່ຖືກຜ່ານໃນປີ 1798 ມີລາຍເຊັນທາງຄຳພະຍາກອນຂອງ Alpha and Omega ຫຼື?

ໃນປີ 1798, ສະຫະລັດອາເມລິກາໄດ້ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍສຳຄັນຫຼາຍສະບັບ ທີ່ຮູ້ຈັກກັນໃນນາມ Alien and Sedition Acts. ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຊຸດກົດໝາຍສີສະບັບ ທີ່ຜ່ານໂດຍສະພາຄອງເກຣດທິຢູ່ໃນການຄວບຄຸມຂອງພັກ Federalist ແລະໄດ້ລົງນາມໃຫ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ເປັນກົດໝາຍໂດຍປະທານາທິບໍດີ John Adams, ປະທານາທິບໍດີຄົນທີສອງຂອງສະຫະລັດ ແລະອະດີດຮອງປະທານາທິບໍດີຂອງ George Washington.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການແປງສັນຊາດ: ກົດໝາຍສະບັບນີ້ໄດ້ຂະຫຍາຍໄລຍະເວລາພຳນັກອາໄສທີ່ກຳນົດໄວ້ສຳລັບ ຜູ້ອົບພະຍົບໃນການເຂົ້າເປັນພົນລະເມືອງສະຫະລັດຈາກ 5 ປີເປັນ 14 ປີ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງມັນແມ່ນເພື່ອຈຳກັດອິດທິພົນຂອງຜູ້ອົບພະຍົບທີ່ມາໃໝ່ ຜູ້ຊຶ້ງມັກຈະຢືນຊ້າງພັກຜ່າຍຄ້ານ ຄື ພັກ Democratic-Republicans.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຊາວຕ່າງດ້າວຜູ້ເປັນມົດ: ກົດໝາຍສະບັບນີ້ໄດ້ມອບອຳນາດໃຫ້ປະທານາທິບໍດີສາມາດເນລະເທດຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ທີ່ຖືວ່າເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ຄວາມມັ່ນຄົງຂອງສະຫະລັດ ໃນຍາມສັ້ນຕໍ່ພາບ. ມັນໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະທານາທິບໍດີກັກຕົວແລະເນລະເທດຜູ້ໃດກໍຕາມທີ່ບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ຊຶ່ງທ່ານພິຈາລະນາວ່າເປັນອັນຕະລາຍ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດຕູຕ່າງດ້າວ: ກົດໝາຍນີ້ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ມີການຈັບກຸມ, ການຄວບຄຸມ, ແລະການເນລະເທດພົນລະເມືອງຈາກປະເທດທີ່ຢູ່ໃນສະພາວະສົງຄາມກັບສະຫະລັດອາເມລິກາ. ມັນໄດ້ຖືກປະກາດໃຊ້ເປັນມາດຕະການປ້ອງກັນໄວ້ກ່ອນ ໃນບັນຍາກາດອັນຕົງຄອງຂອງຊ່ວງທ້າຍທົດສະວັດ 1790.

ກົດໝາຍ Sedition: ນີ້ແມ່ນກົດໝາຍທີ່ເປັນທີ່ຕັ້ງຢູ່ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນບັນດາ Alien and Sedition Acts. ມັນໄດ້ກຳນົດໃຫ້ການພິມເຜີຍແຜ່ຂໍ້ຂຽນທີ່“ເປັນເທັດ, ໃສ່ຮ້າຍ, ແລະມີຈຸດຕະນາຮ້າຍ” ຕໍ່ລັດຖະບານ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດ ໂດຍມີຈຸດຕະນາໃຫ້ເກີດການຫມົນປະໝາດພວກເຂົາ ຫຼືເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເສຍຊື່ສຽງ ເປັນຄວາມຜິດທາງອາຍາ. ບັນດານັກວິຈານເຫັນວ່ານີ້ເປັນການໂຈມຕີໂດຍກົງຕໍ່ເສລີພາບໃນການບາກເວົ້າ ແລະ ເສລີພາບຂອງສັນຊົນ.

ກົດໝາຍ Alien and Sedition Acts ເປັນບັນຫາທີ່ກົດໝາຍຕັ້ງຢູ່ຢ່າງຮຸນແຮງ ແລະນຳໄປສູ່ການຄັດຄ້ານຢ່າງສຳຄັນຈາກພັກ Democratic-Republicans, ຜູ້ທີ່ເຊື່ອວ່າກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ລະເມີດສິດທິຕາມລັດຖະທຳມະນູນອັນເປັນພື້ນຖານ ແລະເຈາະຈົງຫຼົງງານພັກການເມືອງຂອງພວກເຂົາ. ພວກເຂົາໄດ້ເຄີຍວ່າກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ເປັນການລຸກລຳຕໍ່ First Amendment, ຊຶ່ງຄຸ້ມຄອງເສລີພາບໃນການບາກເວົ້າ ແລະເສລີພາບຂອງສັນຊົນ. ໃນທີ່ສຸດ ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ມີບົດບາດສ່ວນໜຶ່ງໃນການເລືອກຕັ້ງປີ 1800, ເມື່ອ Thomas Jefferson ແລະພັກ Democratic-Republicans ໄດ້ຊະນະຕໍ່ແຫຼ່ງປະທານາທິບໍດີ ແລະສະພາຄອງເກຣດ, ອັນນຳໄປສູ່ການຍົກເລີກ Sedition Act.

ພັກປະຊາທິປະໄຕ-ສາທາລະນະລັດເຊື່ອວ່າກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ລະເມີດສິດທິພື້ນຖານທີ່ຖືກຄຳຈຸນໄວ້ໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ, ແລະພວກເຂົາຍັງເຊື່ອວ່າກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ກຳລັງມຸ້ງເບົ້າໄປທີ່ພັກການເມືອງຜ່ານຄຳ. ການທີ່ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ຖືກຍົກເລີກ ຫຼືໝົດອາຍຸໄປໃນພາຍຫຼັງນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນປະເດັນສຳຄັນແຕ່ຢ່າງໃດ, ເພາະວ່າອັນຟາ ແລະ ໂອເມກາ ຊຶ່ງສະແດງຈຸດຈົບໂດຍຜ່ານການເລື່ອນ. ໃນປະຫວັດສາດຊ່ວຍເຫຼືອກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ຖືກປະກາດໃຊ້ຫຼື“ເວົ້າ” ໃຫ້ເປັນກົດໝາຍນັ້ນ, ພັກ Federalist ໄດ້ຖືກຕັດຕໍ່ໂດຍພັກໜຶ່ງທີ່ເອີ້ນວ່າ Democrat-Republicans. ວິວັດການຂອງພັກ Democrat-Republicans ໃນທີ່ສຸດໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດພັກ Republican. ເປັນພັກການເມືອງທີ່ຮ້ອມຕົວກັນເປັນຫຼັກໂດຍອາໄສຈຸດຍືນຕໍ່ຕ້ານລະບົບຂ້າທາດ.

ນັກປະຫວັດສາດທັງຫຼາຍໄດ້ລະບຸວ່າ ຄ.ສ. 1863 ເປັນຈຸດກາງຢ່າງແທ້ຈິງຂອງສົງຄາມກາງເມືອງ ອັນເປັນສົງຄາມທີ່ຍຸ້ງຍຸ່ງປະເດັນເລື່ອງການເປັນທາດ. ຄ.ສ. 1863 ຍັງເປັນໝູ່ໝາຍອີກດ້ວຍສຳລັບຜູ້ທີ່ທຽບມາດຕະຖານຊຸດໃໝ່ຂອງເຂົ້າສັດປະທ້ວງ ຜູ້ຊຶ້ງໃນເວລານັ້ນໄດ້ປະຕິເສດຄຳພະຍາກອນເວລາຄັ້ງທຳອິດທີ່ທູດສະຫວັນໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ Miller (ຄຳພະຍາກອນເລື່ອງ “ເຈດໄທອີ” ຈາກ Leviticus ບົດ 26). ຈະເປັນພຽງຄວາມບັງເອີນຢ່າງງ່າຍໆ ໄດ້ຫລີບ ທີ່ຄຳພະຍາກອນເລື່ອງເຈດໄທອີນັ້ນພໍດີຕັ້ງຢູ່ເທິງກົດບັນຍັດເລື່ອງການເປັນທາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນບົດກ່ອນໜ້າຂອງ Leviticus? “ຄຳສາບ” ທີ່ຖືກຊີ້ບອກໂດຍ “ເຈດໄທອີ” ນັ້ນ ຄືຄຳສັນຍາວ່າ ຖ້າກົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາໃນບົດ 25 ຖືກບໍ່ເຊື່ອຝັງ ອີ່ສອນກໍຈະຈົບປະຫວັດສາດຂອງຕົນໂດຍການກັບເຂົ້າໄປສູ່ຄວາມເປັນທາດ ອັນເປັນສະພາບທີ່ມັນໄດ້ຖືກນຳອອກມາເມື່ອເລື່ອນການເດີນທາງຢູ່ທະເລແດງ.

ຕັ້ງແຕ່ປີ 1798 ຫາ 1863 ພັກການເມືອງທີ່ເປັນພັກ Democratic-Republican ໄດ້ຜ່ານການຊຳລະລ້າງ ຫຼື ການສັນຄອນ ເປັນລຳດັບ. ຕັ້ງແຕ່ປີ 1798 ເປັນຕົ້ນໄປ ແລະ ໂດຍສະເພາະນັບຈາກວັນທີ 11 ສິງຫາ 1840 ເປັນຕົ້ນໄປຈົນເຖິງ 1863 ຂະບວນການ Millerite ໄດ້ຜ່ານການຊຳລະລ້າງ ແລະ ການສັນຄອນ ເປັນລຳດັບ.

ພັກດີເມແຄຣຣັດ-ຣີພັບລິກັນ, ຊຶ່ງເຄີຍເປັນໜຶ່ງໃນພັກການເມືອງຍຸກຕົ້ນໆໃນສະຫະລັດອາເມຣິກາ, ບໍ່ໄດ້ປ່ຽນຮູບໂດຍກົງເປັນພັກຣີພັບລິກັນສະໄໝໃໝ່ດັ່ງທີ່ຄຳລົງຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ກົງກັນຂ້າມ, ພັກນັ້ນໄດ້ຜ່ານການປ່ຽນແປງແລະການແຕກແຍກເປັນລຳດັບຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ, ແລະໃນທີ່ສຸດໄດ້ນຳໄປສູ່ການກໍ່ຕັ້ງພັກການເມືອງຫຼາຍພັກທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ກ່ອນການບາກຕົວຂອງພັກຣີພັບລິກັນ.

ພັກປະຊາທິປະໄຕ-ຣີພັບລິກັນ, ຊຶ່ງມັກຖືກເອີ້ນໂຍງກັບ Thomas Jefferson ແລະ James Madison, ໄດ້ຖືກກໍ່ຕັ້ງຂຶ້ນໃນຊ່ວງປາຍສະຕະວັດທີ 18 ເພື່ອເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ພັກ Federalist. ຜ່ານປະຊາທິປະໄຕ-ຣີພັບລິກັນ ສົ່ງເສີມການຕົວເມືອງລັດຖະທຳມະນູນຢ່າງເຄັ່ງຄັດ, ສົດອຳນາດຂອງລັດຕ່າງໆ, ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງພາກກະສິກຳ.

ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ ເມື່ອເຂົ້າສູ່ທົດສະວັດ 1820 ພັກ Democratic-Republican ໄດ້ໄລ່ມືແຕກແຍກຕາມແນວເສັ້ນຂອງພາກພື້ນ ແລະ ອຸດົມການ. ການແຕກແຍກຫຼັກເກີດຂຶ້ນໃນຊ່ວງ Era of Good Feelings (1817–1825) ເມື່ອຂາດການຄັດຄ້ານທົດຂີ້ແຂງຕໍ່ປະທານາທິບໍດີ James Monroe. ໄລຍະແຫ່ງຄວາມສະຫງົບທາງການເມືອງໃດໜຶ່ງສ່ວນເຮັດໃຫ້ພັກ Democratic-Republican ຖືກຖອຍລົງ. ໃນທົດສະວັດ ພັກໄດ້ແຕກອອກເປັນຫຼາຍຝ່າຍ ແລະ ພັດທະນາໄປເປັນກຸ່ມການເມືອງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ພັກດີມອເຄຣັດ: ບັນດາຜູ້ຕິດຕາມຂອງ Andrew Jackson, ຜູ້ຊຶ້ງໄດ້ກ້າຍເປັນປະທານາທິບໍດີຄົນທີຈັດໃນປີ 1829, ໄດ້ສ້າງຕັ້ງພັກດີມອເຄຣັດ. ພວກດີມອເຄຣັດສາຍ Jackson ສະໜັບສະໜູນຜ່ານບັນຫາທົດຂີ້ແຂງ, ການຂະຫຍາຍຕົວໄປທາງຕາເວັນຕົກ, ແລະການຂະຫຍາຍສົດອອກສຽງໃຫ້ກວ້າງຂວາງຍັງຂຶ້ນແກ່ຜູ້ຊາຍຜິວຂາວ.

ພັກ Republican ແຫ່ງຊາດ: ພັກນີ້ເກີດຂຶ້ນເພື່ອເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ປະທານາທິບໍດີ Andrew Jackson ແລະຕໍ່ມາໄດ້ລວມເຂົ້າກັບກຸ່ມຝ່າຍຕ້ານ Jackson ອື່ນໆ ເພື່ອກ້າຍເປັນພັກ Whig. ໂດຍທົ່ວໄປ ພວກ National Republicans ສະໜັບສະໜູນລັດຖະບານກາງທົດຂີ້ແຂງຫຼາຍກວ່າ ແລະການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ.

ພັກຕ້ານຟຣີເມສັນ: ນີ້ແມ່ນພັກການເມືອງທີ່ດຳຮັງຢູ່ໄລຍະສັ້ນ ເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນໃນທົດສະວັດ 1820 ໂດຍຫຼັກໆແລ້ວ ເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບອິດທິພົນຂອງພາດສະພາບພື້ນື້ງຟຣີເມສັນທີ່ປົດລັບ. ມັນໄດ້ດຶງອະດີດສະມາຊິກບາງສ່ວນຂອງພັກ Democratic-Republicans ເຂົ້າມາ.

ພັກ Whig: ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນທົດສະວັດ 1830, ພັກ Whig ປະກອບມີອະດີດສະມາຊິກພັກ National Republican, ກຸ່ມຕໍ່ຕ້ານ Masonic, ແລະກຸ່ມຝ່າຍຄ້ານອື່ນໆ. ລັກສະນະເດັ່ນຂອງພວກເຂົາຄືການຄັດຄ້ານນະໂຍບາຍແບບ Jacksonian, ການສະໜັບສະໜູນລັດຖະບານກາງທົດຂີ້ແຂງ, ແລະການສົ່ງເສີມການພັດທະນາທາງອຸດສາຫະກຳແລະເສດຖະກິດ.

ພັກຣີພັບລິກັນໃນຍຸກສະໄໝໃໝ່ໃໝ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນທົດສະວັດ 1850 ເປັນການຕອບສະໜອງໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມຕັ້ງຄຽດລະຫວ່າງພາກພື້ນທີ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນເລື່ອງການເປັນທາດ. ພັກໄດ້ດຶງດູດອະດີດສະມາຊິກພັກ Whig, ພວກເດີມອເຄຣັດຕ້ານການເປັນທາດ, ພັກ Free Soil, ແລະອື່ນໆທີ່ຄັດຄ້ານການຂະຫຍາຍລະບົບທາດເຂົ້າໄປໃນດິນແດນໃໝ່. ຜູ້ສະໝັກຊຶ່ງຕໍ່ແໜ່ງປະທານາທິບໍດີຄົນທຳອິດຂອງພັກຣີພັບລິກັນ, John C. Fremont, ໄດ້ລົງແຂ່ງຂັນໃນການເລືອກຕັ້ງປີ 1856, ແລະຜູ້ສະໝັກຄົນທຳອິດຂອງພັກທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ, Abraham Lincoln, ໄດ້ຮັບການເລືອກຕັ້ງໃນປີ 1860. ດັ່ງນັ້ນ, ພັກຣີພັບລິກັນຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນໂດຍແຍກຕ່າງຫາກຈາກຂົນບັນນະທຳທາງການເມືອງແບບ Democratic-Republican ແລະມີເສັ້ນທາງພັດທະນາອັນເປັນເອກະລັກໃນປະຫວັດສາດການເມືອງອາເມຣິກາ.

ຮອດປີ 1860, ພັກຣີພັບລິກັນໄດ້ເລືອກປະທານປະເທດຄົນທຳອິດຂອງຕົນ. ພັກໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເທິງພື້ນຖານແຫ່ງການຮ່ວມກຸ່ມຂອງບັນດາພັກການເມືອງທີ່ຄັດຄ້ານການເປັນທາດ. ໃນປີ 1863 ຖະແຫຼງການບົດບ່ອຍທາດໄດ້“ເວົ້າ” ໃຫ້ການເປັນທາດສິ້ນສຸດລົງ. ໃນປີ 1863 ເຂົາສັດຂອງຣີພັບລິກັນ,

ຊຶ່ງໃນເວລານັ້ນຖືກແທນຄວາມໂດຍພັກຮີໂບລິກັນ, ໄດ້“ເວົ້າ” ໃຫ້ການເປັນທາດສັນສຸດວົງ, ໃນຂະນະທີ່ຂົນສົ່ງຂອງພວກໂບຣແຕສຕັ້ງໄດ້ຢຸດເປັນຂະບວນການ ແລະ ກາຍເປັນຄຣິສຕະຈັກເຊວັນທ໌-ເດ ແອດເວນຕິສ. ຂະບວນການຂອງພວກມົນເລີໂຣຕ໌ໄດ້ສົ່ງຜົນຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຢ່າງເປັນທາງການໃນເດືອນພຶດສະພາ ປີ 1863, ແລະໃນປີນັ້ນເອງ ຄໍາສາບານຂອງໂມເຊ, ຄໍາພະຍາກອນເລື່ອງການເປັນທາດ, ໄດ້ຖືກປະຕິເສດ. ຜູ້ໃດມີໃຈໃຫ້ຟັງ, ຜູ້ນັ້ນຈົ່ງຟັງ.

ໃນຈຸດນີ້ອາດເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະນຳສະເໜີພາບລວມຢ່າງຫຍໍ້ ຂອງ “ຄໍາສາບານຂອງໂມເຊ” ຕາມທຶສາດສະດາດານເຮັດໄດ້ເອີ້ນໄວ້.

ແມ່ນແທ້, ອິດສະຣາເອນທັງໝົດໄດ້ລະເມີດພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ, ໂດຍການຫັນຫນ້າໄປ ເພື່ອຈະບໍ່ເຊື່ອຟັງພຣະສຸລະສຽງຂອງພຣະອົງ; ດັ່ງນັ້ນ ຄໍາສາບແຊ່ງຈຶ່ງໄດ້ຖືກເທລົງມາເທິງພວກເຮົາ, ແລະຄໍາປະຕິຍານທີ່ຂຽນໄວ້ໃນພຣະບັນຍັດຂອງໂມເຊ ຜູ້ຮັບໃຊ້ຂອງພຣະເຈົ້າ, ເພາະວ່າພວກເຮົາໄດ້ຮັດບາບຕໍ່ພຣະອົງ. ດານເຮັດ 9:11.

ວິນລຽມ ມົນເລີ ຜູ້ຊົງໄດ້ຮັບການນຳພາໂດຍກາບຣີເອນ ແລະທູດສະຫວັນອື່ນໆ ໃນຂະນະທີ່ລາວສຶກສາພຣະຄໍາຂອງພຣະເຈົ້າ ໄດ້ຖືກນຳໃຫ້ໄປສູ່ “ເຈັດເທືອ” ໃນພຣະທໍາເລວີ ບົດ 26 ກ່ອນ. ຄໍາພະຍານຂອງມົນເລີຄືວ່າ ໃນການສຶກສາພຣະຄໍາພີຂອງລາວ ລາວໄດ້ລົງຕົວຈາກພຣະທໍາປະຖົມມະການ ແລະດັ່ງນັ້ນ ເປັນທີ່ແນ່ນອນວ່າລາວໄດ້ມາເຖິງພຣະທໍາເລວີກ່ອນຫຼາຍ ທົ່ວລາວຈະໄປເຖິງສອງພັນສາມຮ້ອຍປີໃນພຣະທໍາດານເຮັດ ບົດ 8 ຂໍ້ 14. ລາວໄດ້ໃຊ້ແຕ່ພຣະຄໍາພີ ແລະ Cruden’s concordance ເທົ່ານັ້ນ.

ສາລານຸກົມຄວາມສອດຄ່ອງຂອງ Cruden ບໍ່ມີການອ້າງອີງເຖິງຄໍາພາສາເຮັດເຮົາ ຫຼື ກຣິກ ທີ່ມາໄດ້ຖືກແປເປັນພາສາອັງກິດໃນພຣະຄໍາພີສະບັບ King James. Miller ໄດ້ພິຈາລະນາ “ບໍລິບົດ” ຂອງຂໍ້ພຣະຄໍາພີທີ່ລາວກຳລັງສຶກສາ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລາວຕໍ່ຄໍາໜັງ ຫຼື ຕອນໜຶ່ງຂອງພຣະຄໍາພີ. ເມື່ອເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລາວກ່ຽວກັບ “ເຈັດເທືອ” ນັ້ນ ກໍ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍວ່າ ບໍລິບົດຂອງ “ເຈັດເທືອ” ໃນບົດທີ່ລາວຫຼັກຂອງພຣະທໍາເລວີນິຕິ ຄື ບົດທີ່ລາວຫ້າ.

ບົດທີ່ລາວຫ້າໄດ້ວາງໂຄງເລື່ອງການພັກຂອງແຜ່ນດິນ, ປຶ້ມບົວ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດວ່າດ້ວຍການເປັນທາດ. ຂໍ້ກຳນົດໃນບົດທີ່ລາວຫ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ “ກົດບັນຍັດຂອງໂມເຊ ຜູ້ຮັບໃຊ້ຂອງພຣະເຈົ້າ” ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດພຣະພອນຖ້າໄດ້ເຊື່ອຟັງ ແລະ ເປັນ “ຄໍາສາບແຊ່ງ” ຖ້າບໍ່ເຊື່ອຟັງ. ໃນບົດທີ່ລາວຫຼັກ ຄໍາສາບແຊ່ງຂອງ “ເຈັດເທືາ” ມີຄໍາເທົ່າກັບສອງພັນຫ້າຮ້ອຍລາວປີ ແລະ ຖືກນຳສະເໜີໄວ້ໃນບໍລິບົດທີ່ປາກົດຊັດແຈ້ງຂອງຂໍ້ກຳນົດເລື່ອງການພັກຂອງແຜ່ນດິນ ແລະ ຫຼັກການກ່ຽວກັບການເປັນທາດ. ໃນບົດທີ່ລາວຫຼັກ ການລົງໂທດນັ້ນຖືກເອີ້ນວ່າ “ການໂຕ້ຖຽງແຫ່ງພັນທະສັນຍາຂອງເຮົາ.”

ແລ້ວເຮົາຈະດຳເນີນການຕັ້ງຄຳເຫວີຍອີກ, ແລະຈະລົງໂທດເຈົ້າອີກເຈັດເທືາເລື່ອງດ້ວຍບາບຂອງເຈົ້າ. ແລະເຮົາຈະນຳດາບມາແໜ້ນເຈົ້າ, ຊຶ່ງຈະແກ້ແຄ້ນແທນຂໍ້ໂຕ້ແຍ້ງແຫ່ງພັນທະສັນຍາຂອງເຮົາ; ແລະເມື່ອເຈົ້າຖືກໂຮມເຂົ້າຢູ່ພາຍໃນຫົວເມືອງຂອງເຈົ້າ, ເຮົາຈະສົ່ງໂລກລະບາດເຂົ້າມາທຳມາກາງເຈົ້າ; ແລະເຈົ້າຈະຖືກມອບໄວ້ໃນມືຂອງສັດຕູ ພຣະທໍາເລວີ 26:24, 25.

ໃນບໍລິບົດນີ້ “ພັນທະສັນຍາ” ຫຼື “ພັນທະສັນຍາ” ຫຼື “ຂໍ້ພິພາດ” ກ່ຽວກັບນັ້ນ ກໍ່ແມ່ນພັນທະສັນຍາທີ່ໄດ້ຖືກອ້າງເຖິງໄວ້ກ່ອນໜ້າໃນບົດທີ່ລາວຫ້າ. ການລົງໂທດເຈັດເທືານັ້ນຖືກເອີ້ນວ່າເປັນ “ຂໍ້ພິພາດແຫ່ງ” “ພັນທະສັນຍາ” ຂອງພຣະເຈົ້າ ແລະ “ຄໍາສາບແຊ່ງ” ທີ່ຕິດພັນຢູ່ກັບມັນກໍ່ຄືວ່າ ອິດສະຣາເອນຈະຖືກ “ມອບໄວ້ໃນມືຂອງ” ບັນດາສັດຕູຂອງພວກເຂົາ ແລະເມື່ອຢູ່ໃນແຜ່ນດິນຂອງສັດຕູແລ້ວ, (ດັ່ງທີ່ດານເຮັດເອີ້ນເປັນ) ອິດສະຣາເອນຈະກາຍເປັນຂ້າທາດຂອງສັດຕູຂອງຕົນ.

ເມື່ອໄມເຊໄດ້ບັນທຶກພຣະທຳເລວີ ບົດທີ 26 ນັ້ນ
ຊາດອີສະຣາເອນໃນສະໄໝໂບຮານພົງໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍອອກຈາກຄວາມເປັນທາດໃນອີຢິບ
ແລະຫຼັກການແຫ່ງຄວາມເປັນທາດທີ່ຖືກສະແດງໄວ້ໃນບົດທີ 25 ຈະນຳມາຊົງພຣະພອນ
ຫຼືຄຳສາບແຈ້ງຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງ. ອີສະຣາເອນໂບຮານບໍ່ເຄີຍປະຕິບັດຂໍ້ກຳນົດຂອງປຶ້ມເລວີ ແລະໃນທຸລະ
ທັງອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອແລະຜ່ານໃຕ້ກຳຖືກກະຈັດກະຈາຍໄປເປັນ "ເຈດີເທືອ"
ເພື່ອໃຫ້ສຳເລັດຕາມສົງເທດານໂອນເອີນວ່າ "ຄຳສາບແຈ້ງຂອງໄມເຊ."

ຄວາມສຳພັນແຫ່ງພັນທະສັນຍາລະຫວ່າງພຣະເຈົ້າກັບອິດສະຣາເອນ
ຊົງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນດ້ວຍການເປັນທາດຂອງພວກເຂົາໃນອີຢິບ
ໄດ້ສິ້ນສຸດລົງດ້ວຍການເປັນທາດຂອງພວກເຂົາແກ່ອັດຊີຣ໌ຍ ແລະ ບາບີລອນ. "ເຈດີເທືອ"
ທີ່ຕົກຕຳນາອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອໄດ້ສິ້ນສຸດໃນປີ 1798, ແລະ "ເຈດີເທືອ"
ທີ່ຕົກຕຳນາອານາຈັກຜ່ານໃຕ້ໄດ້ສິ້ນສຸດໃນປີ 1844. ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງສອງຊ່ວງເວລາແຫ່ງເຈດີເທືອນີ້
ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນອີຊາຍາບົດທີ 7 ໂດຍຄຳພະຍາກອນເຖິງຫົກສິບຫ້າປີ
ຊົງອີຊາຍາໄດ້ປະກາດແກ່ກະສັດອາຮາດແຫ່ງຢູດາໃນປີ 742 ກ່ອນ ຄ.ສ.

ເພາະວ່າຫົວໜ້າຂອງຊີຣ໌ຍແມ່ນດາມາເຊກ ແລະຫົວໜ້າຂອງດາມາເຊກແມ່ນເຣຊິນ;
ແລະພາຍໃນຫົກສິບຫ້າປີເອຟຣາອິມຈະຖືກທຳລາຍ ຈົນບໍ່ເປັນຊົນຊາດອີກຕໍ່ໄປ.
ແລະຫົວໜ້າຂອງເອຟຣາອິມແມ່ນສະມາເຣຍ ແລະຫົວໜ້າຂອງສະມາເຣຍແມ່ນບຸດຂອງເຣມາລີຢາ.
ຖ້າພວກເຈົ້າບໍ່ເຊື່ອ ແນ່ນອນວ່າພວກເຈົ້າຈະບໍ່ຖືກສະຖາປະນາໃຫມ້ນຄົງ. ເອຊາຍາ 7:8, 9.

ອີຊາຍາໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ "ພາຍໃນ" ຫົກສິບຫ້າປີນັບແຕ່ເວລາທີ່ຄຳພະຍາກອນໄດ້ຖືກປະກາດໃນປີ 742 ກ່ອນ
ຄ.ສ., ອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອຈະຖືກທຳລາຍ. ສິບເກົ້າປີຕໍ່ມາ ໃນປີ 723 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອຂອງອີສະຣາເອນຖືກກະສັດແຫ່ງອັດຊີຣ໌ຍນຳໄປເປັນເຊື້ອ, ແລະ ອີກສິບຫົກປີຕໍ່ມາ
ກະສັດແຫ່ງບາບີລອນໄດ້ນຳອານາຈັກຜ່ານໃຕ້ຄືຢູດາໄປເປັນເຊື້ອໃນປີ 677 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ຄຳພະຍາກອນເລື່ອງຫົກສິບຫ້າປີນີ້ກຳໜົດໃຫ້ເກີດໝູ່ໝາຍທາງປະຫວັດສາດຫຼັກປະການ. ປະການທຳອິດແມ່ນປີ
742 ກ່ອນ ຄ.ສ. ເມື່ອການທຳນາຍຖືກປະກາດອອກໄປ. ສິບເກົ້າປີຕໍ່ມາ ໃນປີ 723 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອຖືກຊາວອັດຊີຣ໌ຍນຳໄປເປັນເຊື້ອ. ອີກສິບຫົກປີຕໍ່ມາ ໃນປີ 677 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ອານາຈັກຜ່ານໃຕ້ຖືກຊາວບາບີລອນນຳໄປເປັນເຊື້ອ. ຈາກນັ້ນ ໄລຍະສອງພັນຫ້າຮ້ອຍຊາວບັບລອນ
ທີ່ເລີ່ມໃນປີ 723 ກ່ອນ ຄ.ສ. ກໍໄດ້ສິ້ນສຸດລົງໃນປີ 1798. ຈາກນັ້ນໃນປີ 1844 ໄລຍະສອງພັນຫ້າຮ້ອຍຊາວບັບ
ທີ່ເລີ່ມໃນປີ 677 ກ່ອນ ຄ.ສ. ກໍໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ. ຈາກປີ 1844
ຄຳທຳນາຍໄດ້ຂະຫຍາຍອອກໄປອີກສິບເກົ້າປີຈົນເຖິງປີ 1863
ເພື່ອໃຫ້ໂຄງສ້າງແຫ່ງຄຳພະຍາກອນທັງໝົດສົມບູນ,
ເພາະເມື່ອອັນຟາແລະໂອເມກາໄດ້ກຳນົດໄວ້ສິບເກົ້າປີເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນໂຄງສ້າງແຫ່ງຄຳພະຍາກອນ
ກໍຈຳເປັນຕ້ອງມີສິບເກົ້າປີເພື່ອໄປເຖິງຈຸດສິ້ນສຸດຂອງມັນ.

ອິດສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍອອກຈາກຄວາມເປັນທາດໃນອີຢິບ
ແລະເນື່ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ເຊື່ອຟັງ ທັງອານາຈັກຜ່ານເຫຼືອແລະຜ່ານໃຕ້ຈຶ່ງຖືກນຳກັບຄືນໄປສູ່ຄວາມເປັນທາດ.
ຄຳພະຍາກອນໄດ້ກຳນົດຂ້າມຈາກປະຫວັດສາດແຫ່ງການພະຍາກອນຂອງອິດສະຣາເອນຕາມຕົວອັກສອນໃນສະໄ
ໝບູຮານ ໄປສູ່ອິດສະຣາເອນຜ່ານວິນຍານໃນສະໄໝປັດຈຸບັນ ແລະໃນການນັ້ນ
ຫົວຂໍ້ວ່າມາຂອງໝູ່ໝາຍແຫ່ງການພະຍາກອນທັງປວງຄືຄວາມເປັນທາດ.

ຄຳພະຍາກອນໃນ ອີຊາຍາ ບົດທີ 7 ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີແກ່ກະສັດອາຮາດຜູ້ຊົ່ວຮ້າຍໂດຍອີຊາຍາ ໃນປີ 742 ກ່ອນ
ຄ.ສ. ໃນເວລາທີ່ສົງຄາມພາຍໃນທຶກຳລັງຈະປະທຸຂຶ້ນລະຫວ່າງຜ່ານເຫຼືອແລະຜ່ານໃຕ້ກຳລັງຖືກຊືບອກ.
ອານາຈັກຜ່ານໃຕ້ຂອງອາຮາດແມ່ນແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຕາມຕົວອັກສອນຂອງອີສະຣາເອນໃນສະໄໝບູຮານ.

ໃນປີ 1798, ແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຜ່າຍຈົດວິນຍານໃນຄຳພະຍາກອນພຣະຄຳພີໄດ້ໄລ່ມີບົກຄອງໃນຖານະອານາຈັກທິກຂອງຄຳພະຍາກອນພຣະຄຳພີ.

ເມື່ອເຈັດກຳນົດເວລາທີ່ຕ່ຳນ້ຳແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຕາມຕົວອັກສອນໄດ້ສົນສຸດລົງໃນປີ 1844, ກໍໄດ້ມີສົງຄາມພາຍໃນທີ່ກຳລັງຈະປະທຸຂັນ ເຫມືອນດັ່ງໃນປະຫວັດສາດຂອງກະສັດອາຮາດ. ພຣອດປີ 1844, ຄວາມບັນດ້ວຍຂອງພັກການເມືອງທີ່ແຕກແຍກອອກແລະສ້າງພັນທະມິດກັນໄດ້ສະຫງົບລົງເກືອບທັງໝົດເປັນສອງຈຳພວກຂອງແນວຄຶດທາງການເມືອງ. ໃນແງ່ຂອງລະບົບທາດ, ພັກເດໂມແຄຣັດແມ່ນຜ່າຍສະໜັບສະໜູນລະບົບທາດ ແລະພັກຮີໂຟບລິກັນແມ່ນຜ່າຍຄັດຄ້ານລະບົບທາດ. ນັບຈາກປີ 1798 ຈົນເຖິງການໄລ່ມີຕົ້ນຂອງສົງຄາມພາຍໃນໃນປີ 1860, ຂະບວນການໃນການພັດທະນາສອງຈຳພວກຂອງພັກການເມືອງໄດ້ຖືກຕົກຜະລິດແລ້ວ.

ອາຮາດເປັນຕົວແທນຂອງແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຕາມຕົວອັກສອນ ແລະເຫດສະນັ້ນຈຶ່ງເປັນແບບຢ່າງຂອງແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຜ່າຍວິນຍານ. ປະຫວັດຂອງອາຮາດເປັນແບບຢ່າງຂອງປະຫວັດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນຄຳພະຍາກອນໄດ້ຖືກປະກາດໃນປີ 742 ກ່ອນ ຄ.ສ. ເຫດສະນັ້ນຈຶ່ງເປັນແບບຢ່າງຂອງປະຫວັດທີ່ຄຳພະຍາກອນໄດ້ສົນສຸດລົງ. ໃນປະຫວັດເບື້ອງຕົ້ນ ອານາຈັກເໜືອ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສົບເຜົ່າໄດ້ແຍກອອກຈາກອັກສອນເຜົ່າເລືອ້ຍປະທ້ວງຕໍ່ລະບອບການປົກຄອງຂອງສອງເຜົ່າຜ່າຍໃຕ້ທິພຣະເຈົ້າຊົງສະຖາປະນາໄວ້. ສົບເຜົ່າຜ່າຍເໜືອໄດ້ກໍ່ຕັ້ງສະຫະພັນກັບຊີເຣຍ ອັນເປັນແບບຢ່າງຂອງພັນທະມິດລະຫວ່າງສະຫະພັນຜ່າຍໃຕ້ ແລະອຳນາດໜັງທຶກແທນໄວ້ໃນເຊີງສັນຍາລັກໂດຍຊີເຣຍ.

ບົດສະຫຼຸບສັ້ນໆນີ້ກຳລັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ "ເຈັດເວລາ" ໃນ ເລວີນຕີ ບົດ 26 ເປັນຄຳສັນຍາແຫ່ງພັນທະສັນຍາ ຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ທັງພ້ອມສຳລັບການເຊື່ອຟັງ ຫຼື "ຄຳສາບແຊ່ງ" ແຫ່ງຄວາມເປັນທາດສຳລັບການບໍ່ເຊື່ອຟັງ. ອານາຈັກເໜືອ ແລະ ອານາຈັກໃຕ້ໄດ້ໄລ່ມີຕົ້ນຮ່ວມກັນເປັນຊາດດຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍໃຫ້ພົ້ນອອກຈາກຄວາມເປັນທາດ, ເພື່ອໃນທີ່ສຸດຈະຖືກນຳກັບເຂົ້າໄປສູ່ຄວາມເປັນທາດອີກ ໃນຕອນສົ້ນສຸດຂອງແຕ່ລະອານາຈັກ.

ຫົກສົບຫ້າປີໃນຕອນສົ້ນສຸດຂອງຄຳພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນວ່າດ້ວຍການເປັນທາດ ໄດ້ສົນສຸດລົງໂດຍທິອິດສະຣາເອນຜ່າຍວິນຍານຢູ່ໃນແຜ່ນດິນອັນຮຸ່ງໂລດຜ່າຍວິນຍານ ຢູ່ກາງໃຈຢ່າງແທ້ຈິງຂອງສົງຄາມກາງເມືອງລະຫວ່າງຜ່າຍເໜືອກັບຜ່າຍໃຕ້. ຄູ່ຂັດແຍ້ງໃນສົງຄາມກາງເມືອງນັ້ນແມ່ນອານາຈັກໜັງທຶກທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງສະຫະພັນຂຶ້ນ ແລະແຍກຕົວອອກຈາກລັດຖະບານທິພຣະເຈົ້າຊົງສະຖາປະນາ ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ໃນອີກອານາຈັກທີ່ເປັນຜ່າຍຕ່ຳນ້ຳ.

ນັບແຕ່ປີ 1798 ເປັນຕົ້ນໄປຈົນເຖິງສົງຄາມກາງເມືອງ, ເຂົ້າສັດແຫ່ງລັດທິຮີໂຟບລິກັນໄດ້ຖືກນຳຜ່ານຂະບວນການໜັງ ຊຶ່ງໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄູ່ຕ່ຳນ້ຳທາງການເມືອງສອງພວກ ອັນເປັນຕົວແທນຂອງສອງດ້ານແຫ່ງປະເດັນເລື່ອງການຖືທາດ. ຄູ່ຕ່ຳນ້ຳຜ່າຍສະໜັບສະໜູນການຖືທາດ ຜູ້ທິພຣະຍາຍາມສືບຕໍ່ການປະຕິບັດການຖືທາດ ໄດ້ພ່າຍແພ້ໃນການຕໍ່ສູ້.

ນັບຈາກປີ 1798 ເປັນຕົ້ນມາຈົນເຖິງສົງຄາມກາງເມືອງ, ເຂົ້າອ້ອຍແຫ່ງພຣະສາດສະໜາໂປຣແຕສຕັນໄດ້ຖືກນຳຜ່ານຂະບວນການໜັງ ຊຶ່ງໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄູ່ປະກົດທາງສາສະໜາສອງພວກ ທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງສອງດ້ານແຫ່ງປະເດັນເລື່ອງທາດ. ຄູ່ປະກົດຜ່າຍສະໜັບສະໜູນລະບົບທາດ ຜູ້ທິພຣະຍາຍາມສືບຕໍ່ຄວາມເຂົ້າໃຈເດີມກ່ຽວກັບຄຳພະຍາກອນເລື່ອງທາດ ໄດ້ພ່າຍແພ້ໃນການຕໍ່ສູ້.

ໃນປີ 1863 ເຂົ້າແຫ່ງລັດທິຮີໂຟບລິກັນໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການປະຕິເສດລະບົບທາດ.

ໃນປີ 1863

ເຂົາຂອງພຣະໂບຣເຕສຕັນໄດ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດໃນການປະຕິເສດຄໍາພະຍາກອນເກືອບກັບການເປັນທາດ.

ໂດຍການກະທຳດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາໄດ້ປະຕິເສດພາລະກົດຂອງ Miller, ຜູ້ເປັນເອກະຢາສຳລັບພຸກສະໄໝຂອງລາວ.

ໂດຍການກະທຳດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາໄດ້ປະຕິເສດ "ຄໍາສາບານຂອງໂມເຊ,"

ສົງຄາມຖານສຳລັບພຸກສະໄໝຂອງພວກເຂົາ. ດັ່ງນັ້ນ ໂມເຊແລະເອກະຢາຈຶ່ງຖືກປະຕິເສດ

ພຽງແຕ່ຈະກັບຄືນມາໃນວັນທີ 11 ກັນຍາ 2001.

ອັນຟາແລະໂອເມກາ ນັກພາສາອັນມະຫັດສະຈັນ

ໄດ້ຈຳລຶກລາຍເຊັນອັນສັກສິດຂອງພຣະອົງໄວ້ຕະຫຼອດຄໍາພະຍາກອນເລື່ອງເວລາຂອງ "ຄໍາສາບານຂອງໂມເຊ"

ຊຶ່ງພຣະອົງເອງໄດ້ປະກາດພຣະນາມຕົນເອງວ່າ Palmoni, ຜູ້ນັບຈຳນວນອັນມະຫັດສະຈັນ.

ຖ້າພວກທ່ານຈະບໍ່ເຊື່ອ ແນ່ນອນວ່າພວກທ່ານຈະບໍ່ຖືກສະຖາປະນາໃຫ້ໝັ້ນຄົງ.